

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi potilasvahinkolain
10 a ja 11 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan potilasvahinkolakia muutettavaksi. Esityksen tarkoituksena on ajanmukaistaa potilasvahinkolautakuntaa koskevaa sääntelyä siten, että se säädösten tasolla ja sisällöltään vastaisi nykyisiä lainsäädäntöperiaatteita sekä uuden perustuslain säännöksiä. Muutokset selkeyttävät lautakunnan asemaa ja sen toiminnassa noudatettavia menettelyjä.

Potilasvakuutusyhdistyksen nimi on muutettu Potilasvakuutuskeskukseksi. Tästä syystä vakuutuskorvauksen korotusta koskevaan pykälään ehdotetaan tehtäviksi nimenmuutoksesta aiheutuvat korjaukset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Potilasvahinkolain (585/1986) 11 §:ssä on säännökset potilasvahinkolautakunnasta. Sen lisäksi potilasvahinkolautakunnan kokoonpanosta, jäsenten kelpoisuusvaatimuksista sekä hallinnon ja toiminnan järjestämisestä on säännökset potilasvahinkolautakunnasta annetussa asetuksessa (1488/1993). Lautakunnan toiminnan valvontaa koskeva säännös on lain 11 §:n 3 momentissa, jonka mukaan Vakuutusvalvontavirasto vahvistaa lautakunnan talousarvion. Asetuksessa on lisäksi tarkempia määräyksiä muun muassa velvollisuudesta toimittaa tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus Vakuutusvalvontavirastolle sekä viraston tehtävästä vahvistaa lautakunnan työjärjestys.

Potilasvahinkolautakunta toimii asiantuntijaelimenä potilasvahinkoasioissa. Lautakunnan tehtävänä on antaa ratkaisusuosituksia potilasvahinkojen korvaamisesta. Lautakunnan tulee lain 11 §:n 1 momentin perusteella tehtäväänsä hoitaessaan pyrkiä potilasvahinkojen korvauskäytännön yhtenäistämiseen.

Lautakunta voi myös tarvittaessa antaa

yleisiä soveltamissuosituksia potilasvahinkolain mukaisissa korvausasioissa. Lautakunnalla on tärkeä asema potilasvahinkolakiin perustuvassa lakisäätteisessä vakuutusjärjestelmässä. Lautakunnan suositukset vaikuttavat merkittävästi potilasvahinkojen perusteella maksettavien korvausten tasoon ja sitä koskevat myös yksittäisten vahingonkäräjöiden etu.

Potilasvahinkolain 11 §:n 1 momentin mukaan potilasvahinkolautakunnan asettaa valtioneuvosto. Lautakunta ei toimi julkisyhteisön tai yksityisoikeudellisen yhteisön välittömässä yhteydessä. Lautakuntaa ei siten voitane pitää valtion viranomaisena. Sen toimintaa ei ole myöskään järjestetty minikään oikeusjärjestyksen tunteman yksityisoikeudellisen yhteisön tai säätiön puitteisiin. Näistä syistä lautakunnan oikeudellinen luonne on jäänyt epäselväksi. Potilasvahinkolautakunnan toiminnassa ja toimenkuvassa on kuitenkin piirteitä, joiden perusteella lautakuntaa voidaan pitää välillisen valtionhallinnon toimielimenä. Merkittävin näistä on se, että lautakunnan jäsenet nimittää valtioneuvosto. Lisäksi lautakunnan tehtävät liitty-

vät lakisääteisen potilasvakuutusjärjestelmän toimeenpanoon. Lautakunnan toimivalta on lisäksi poikkeuksellisen laaja.

Tämän vuoden maaliskuun alussa voimaan tulleen perustuslain (731/1999) 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaarana perusoikeuksia, perusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittäviä julkisen vallan käyttöä koskevia tehtäviä voitaisiin kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on jo aikaisemmassa lausuntokäytännössään katsonut, että julkisia tehtäviä ja julkista valtaa voidaan Suomessa rajoitettusti ja valiokunnan asettamien ehtojen täytyessä antaa muillekin kuin virkamiehille. Valiokunta on tällöin edellyttänyt, että tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä annetaan riittävät yksityiskohtaiset säännökset, että oikeusturvanäkökohdat otetaan huomioon ja että julkisia tehtäviä hoitavat henkilöt kuuluvat rikosoikeudellisen virkavastuun piiriin.

Hyvän hallinnon periaatteiden noudattamisen varmistamiseksi ehdotetaan, että asian käsittelyssä potilasvahinkolautakunnassa säädettäisiin noudatettavaksi hallintomenettelylain (598/1982) 1—13 §:n säännöksiä sekä lisäksi kielilakia (148/1922) ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annettua lakia (516/1991). Lisäksi ehdotetaan, että lautakunnan jäsenet ja muut lautakunnan tehtäviä hoitavat toimisivat virkavastuulla. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) tulee soveltaa lautakunnan toiminnassa, ellei muussa laissa erikseen toisin säädetä. Lautakunnan toimintaan sovelletaan myös henkilötietolakia (523/1999), jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä arkistolakia (831/1994).

Potilasvahinkolautakunnan oikeudellisen luonteen epäselvyyden johdosta lautakunnan oikeus- ja oikeustoimikelpoisuuden määrittelyminen on ongelmallista. Oikeusjärjestykselle tuntemattomalta toimielimeltä voidaan katsoa puuttuvan oikeus- ja oikeustoimikelpoisuus, ellei asiasta ole nimenomaisesti säädetty. Lautakunnan tulisi kuitenkin itse voida käyttää puhevaltaa sitä koskevissa asioissa. Tästä syystä toimielimen oikeudellisen luonteen kannalta keskeiset seikat tulisi järjestää laintasoisella sääntelyllä. Ehdotuksen mukaan lakiin sisällytettäisiin säännös, jonka mukaan lautakunta voi saada nimiinsä oi-

keuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muiden viranomaisten luona.

Potilasvahinkolain ja potilasvahinkolautakunnasta annetun asetuksen nykyisten säännösten mukaan Vakuutusvalvontavirasto vahvistaa lautakunnan talousarvion, saa käsiteltäväkseen lautakunnan talouden tilaa koskevia tietoja ja vahvistaa lautakunnan työjärjestyksen. Vakuutusvalvontavirasto ei muutoin valvo lautakunnan toimintaa. Mainitun asetuksen 19 §:ssä oli aikaisemmin säännös, jonka mukaan lautakunnan valvonta kuului sosiaali- ja terveysministeriölle. Vakuutusvalvontatehtävien siirrettyä 1 päivänä huhtikuuta 1999 lukien sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle asetuksesta poistettiin 7 päivänä toukokuuta 1999 annetulla asetuksella (581/1999) lautakunnan valvontaa koskeva säännös. Käsillä olevassa ehdotuksessa esitetään potilasvahinkolain 11 §:ään lisättäväksi nimenomainen valvontaa koskeva säännös, jonka mukaan Potilasvahinkolautakunnan toimintaa valvoisi Vakuutusvalvontavirasto. Lisäksi pykälään ehdotetaan tehtäväksi yksilöintiä koskevia täsmennyksiä säännökseen, joka koskee viranomaisten velvollisuutta antaa lautakunnalle virka-apua.

Voimassa oleva potilasvahinkolautakunnasta annetun asetuksen asetuksenantovaltuus on perustunut potilasvahinkolain 11 §:n 2 momenttiin, jonka nojalla voidaan säätää potilasvahinkolautakunnan kokoonpanosta, ja pykälän 3 momenttiin, jonka nojalla voidaan säätää lautakunnan toiminnasta aiheutuneiden kustannusten maksamisesta. Lain 15 §:ssä olevan valtuussäännöksen nojalla voidaan antaa vain lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellista sääntelyä. Uuden perustuslain 80 §:n mukaan asetuksenantovaltuuden tulee perustua lain nimenomaiseen säännökseen. Jotta potilasvahinkolautakuntaa koskeva asetustasoinen sääntely olisi perustuslain kannalta asianmukaista, olisi potilasvahinkolain nykyisen 11:n 2 momentin asetuksenantovaltuutta laajennettava siten, että asetuksella voitaisiin säätää myös lautakunnan jäsenten kelpoisuusvaatimuksista. Vastaavasti lautakunnan hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä annettavia säännöksiä koskeva asetuksenantovaltuus ehdotetaan lisättäväksi lakiin.

Potilasvakuutusyhdistyksen nimi on 1 päivästä toukokuuta 1999 alkaen muutettu Potilasvakuutuskeskukseksi. Tästä syystä ehdotetaan vakuutuskorvauksen korotusta koske-

vaan pykälään tehtäväksi nimenmuutoksesta aiheutuvat korjaukset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös eräitä sellaisia säännöksiä, jotka tällä hetkellä ovat potilasvahinkolautakunnasta annetussa asetuksessa, mutta joiden on säädösten osalta katsottava paremmin kuuluvan lakiin. Lisäksi lakiin ehdotetaan joitakin vähäisiä sisällöllisiä muutoksia.

2. Esityksen tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on ajanmukaistaa potilasvahinkolautakuntaa koskevaa sääntelyä siten, että se säädösten osalta ja sisällöltään vastaisi nykyisiä lainsäädäntöperiaatteita sekä 1 päivänä maaliskuuta 2000 voimaan tulleen uuden perustuslain säännöksiä.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia eikä mer-

kittäviä taloudellisia vaikutuksia. Vakuutusvalvontavirasto valvoisi ehdotuksen mukaan Potilasvahinkolautakunnan toimintaa, mistä aiheutuvat kustannukset perittäisiin vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) 1 a §:n 1 momentin 10 kohdan perusteella lautakunnalta vakuutustarkastusmaksuna.

Muutokset selkeyttäisivät lautakunnan asemaa ja sen toiminnassa noudatettavia menettelyjä.

4. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Asian valmistelun yhteydessä on kuultu Terveydenhuollon oikeusturvakeskusta, Lääkelaitosta, potilasvahinkolautakuntaa, Potilasvakuutuskeskusta sekä terveydenhuoltoalan eri järjestöjä. Lisäksi asiasta ovat antaneet launtonsa oikeusministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

10 a §. Potilasvakuutusyhdistyksen nimi on lailla 87/1999 muutettu 1 päivästä toukokuuta 1999 lukien Potilasvakuutuskeskukseksi. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi nimenmuutoksesta aiheutuvat korjaukset.

11 §. Pykälän 1 momentin sisältö vastaa nykyisen 1 momentin sisältöä lukuun ottamatta voimassa olevan momentin ensimmäistä virkettä, joka asiasisällöltään siirretään ehdotetun 2 momentin alkuun. Momenttiin ehdotetaan lisäksi säännöstä, jonka mukaan lautakunta saisi käsitellä korvausasian myös korvausperusteen osalta tapauksissa, jolloin lautakunnan ratkaisusuositusta pyydetään vain korvausmäärästä. Säännöksellä lautakunnalle annettaisiin poikkeuksellinen toimivalta puuttua lausunnon tai ratkaisusuosituksen hakijan oikeuteen päättää itsenäisesti siitä, mistä seikoista lautakunnan lausuntoa tai ratkaisusuositusta halutaan pyytää. Jotta korvauskäytännössä kuitenkin saavutettaisiin mahdollisimman suuri yhtenäisyys, on perusteltua, että mainituissa

tapauksissa lautakunnalla olisi mahdollisuus varmistua yhtenäisen käytännön noudattamisesta myös korvauksen perusteiden osalta.

Pykälän ehdotettu 2 momentti sisältää säännökset potilasvahinkolautakunnan asettamisesta sekä lautakunnan jäsenen tai varajäsenen nimeämisestä kesken toimikauden eroavan tai kuolleen jäsenen tilalle. Vastavat säännökset ovat voimassa olevan potilasvahinkolautakunnasta annetun asetuksen (1488/1993) 4 §:ssä, josta ne ehdotetaan siirrettäviksi lakiin. Lisäksi momentissa olisi nykyistä 2 momentin säännöstä vastaava valtuussäännös, kuitenkin siten täsmennettynä, että lautakunnan kokoonpanon lisäksi myös jäsenten kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännös lautakunnan jäsenen toimimisesta virkavastuulla. Virkavastuu koskisi myös muita henkilöitä, jotka hoitavat lautakunnan tehtäviä. Lisäksi momentissa on hyvän hallinnon noudattamisen varmistamiseksi säännökset siitä, että asian käsittelyssä lautakunnassa on noudatettava hal-

lintomenettelylain (598/1982) 1—13 §:n säännöksiä sekä kielilakia (148/1922) ja saamenkielen käyttämisestä viranomaisissa annettua lakia (516/1991). Tarkemmat säännökset lautakunnan hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä ehdotetaan annettavaksi asetuksella.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin potilasvahinkolautakunnan oikeus- ja oikeustoi- mikelpoisuudesta. Lautakunta voi ehdotuksen mukaan saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea ja vastata tuomioistuimissa ja muiden viranomaisten luona. Momentin tarkoituksena on, että lautakunta olisi itsenäinen oikeushenkilö siihen liittyvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Lisäksi momentissa on säännös siitä, miten päätetään oikeudesta edustaa lautakuntaa ja kirjoittaa sen nimi. Lautakunnalla on velvollisuus ilmoittaa mainitut oikeudet omaavien henkilöiden nimet Vakuutusvalvontavirastolle. Lautakunnan kotipaikka ehdotetaan myös kirjattavaksi lakiin.

Voimassa olevan 3 momentin säännökset, jotka koskevat lautakunnan toiminnasta aiheutuneiden kustannusten korvaamista, ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 5 momenttiin.

Uuteen 6 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että lautakunnan toimintaa valvoisi Vakuutusvalvontavirasto. Lautakunnan valvonnasta johtuvat valvontakustannukset maksettaisiin ehdotetun 5 momentin perusteella Potilasvakuutuskeskuksen varoista.

Potilasvahinkolautakunnasta annetun asetuksen 22 §:ssä on säännös viranomaisen velvollisuudesta antaa lautakunnalle virkapua sen tehtävien suorittamiseksi. Nykyinen luonteeltaan yleinen säännös ehdotetaan siirrettäväksi lain 11 §:n uuteen 7 momenttiin, kuitenkin siten muutettuna, että velvollisuus virka-avun antamiseen rajattaisiin Terveystieteiden tutkimuskeskukseen ja lääninhallituksiin.

2. Tarkemmat säännökset

Muutosehdotuksen vuoksi potilasvahinkolautakunnasta annettua asetusta (585/1986) on merkittävästi muutettava. Tästä syystä on tarkoituksenmukaisinta kumota mainittu asetus kokonaisuudessaan ja antaa uusi asetus potilasvahinkolautakunnasta.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

potilasvahinkolain 10 a ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/1986) 10 a ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 a § laeissa 973/1993, 326/1995 ja 1212/1998 sekä 11 § mainitussa laissa 973/1993 sekä laeissa 879/1998 ja 87/1999, seuraavasti:

10 a §

Korvauksen korotus

Tämän lain mukaisen korvauksen viivästyessä Potilasvakuutuskeskuksen on maksettava viivästynyt korvaus viivästysajalta korotettuna. Korvauksen korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa korvaus korotettuna ei kuitenkaan koske lakisääteistä vakuutusta harjoittavien vakuutus- tai eläkelaitosten välisiä yhteensovittukseen eikä takautumisoikeuteen perustuvia suorituksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvauksen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Sitä ei kuitenkaan lasketa kolmelta kuukaudelta sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona vahingon kärsinyt on esittänyt Potilasvakuutuskeskukselle vaatimuksensa sekä korvauksen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös keskuksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle korvauserälle korotus lasketaan kuitenkin eräpäivästä.

Jos korvausta ei ole voitu vahingon kärsineestä johtuvasta syystä maksaa oikeassa ajassa, Potilasvakuutuskeskus ei ole velvollinen maksamaan korvausta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este keskuksen tieteen on lakannut. Jos korvauksen suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen tai muun sen kaltaisen ylivoimaisen esteen vuoksi, keskus ei ole velvollinen maksamaan korvausta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Korvauksen korotusta, jonka määrä on pienempi kuin neljä euroa, ei makseta. Mai-

nittua euromäärää tarkistetaan vuosittain työntekijäin eläkelain (395/1961) 9 §:ssä säädetyn palkkaindeksiluvun mukaan. Tarkistettu euromäärä pyöristetään lähimpään kymmeneen senttiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa Potilasvakuutuskeskukselle ohjeita tämän pykälän soveltamisesta.

11 §

Potilasvahinkolautakunta

Potilasvahinkolautakunnan tehtävänä on korvauksen hakijan, Potilasvakuutuskeskuksen, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavan tai korvausten erottelua 9 a §:n nojalla vaativan vakuutuslaitoksen pyynnöstä antaa ratkaisusuositus korvausasiassa sekä tuomioistuimen tai asianosaisen pyynnöstä antaa lausunto tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa korvausasiassa. Potilasvahinkolautakunta saa käsitellä korvausasian myös korvauserusteen osalta silloinkin, kun sen ratkaisusuositusta pyydetään vain korvausmäärästä. Lautakunnan tulee erityisesti pyrkiä potilasvahinkoja koskevan korvauskäytännön yhtenäistämiseen. Lautakunta voi tarvittaessa antaa vakuutuksenantajille yleisiä soveltamissuosituksia tämän lain mukaisissa korvausasioissa.

Valtioneuvosto asettaa potilasvahinkolautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja nimeää yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi. Jos lautakunnan jäsen tai varajäsen eroaa tai kuolee kesken toimikauden, sosiaali- ja terveysministeriö nimeää hänen tilalleen uuden jäsenen tai varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Potilasvahinkolautakunnan kokoonpanosta ja jäsenten kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lautakunnan jäsenet ja muut lautakunnan

tehtäviä hoitavat toimivat virkavastuulla. Asioita lautakunnassa käsiteltäessä noudatetaan, mitä hallintomenettelylain (598/1982) 1—13 §:ssä, kielilaissa (148/1922) ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään. Tarkemmat säännökset lautakunnan hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Potilasvahinkolautakunta voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muiden viranomaisten luona. Lautakunnan täysistunto päättää siitä, keillä on oikeus edustaa lautakuntaa ja kirjoittaa sen nimi. Lautakunnan on ilmoitettava näiden henkilöiden nimet ja kotipaikat Vakuutusvalvontavirastolle, joka antaa pyynnöstä todistuksen siitä, kenellä on oikeus edustaa lautakuntaa ja kirjoittaa sen nimi. Lautakunnan kotipaikka on Helsinki.

Potilasvahinkolautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset maksetaan Potilasvakuutuskeskuksen varoista Vakuutusvalvontaviraston vuosittain vahvistaman lautakunnan talousarvion perusteella siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Potilasvahinkolautakunnan toimintaa valvoo Vakuutusvalvontavirasto.

Terveysturvakeskus ja lääninhallitukset ovat velvolliset antamaan potilasvahinkolautakunnalle virka-apua sen tehtävien suorittamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Laki

potilasvahinkolain 10 a ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/1986) 10 a ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 a § laeissa 973/1993, 326/1995 ja 1212/1998 sekä 11 § mainituissa laeissa 973/1993 sekä laeissa 879/1998 ja 87/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 a §

Korvauksen korotus

Tämän lain mukaisen korvauksen viivästyessä potilasvakuutusyhdistyksen on maksettava viivästynyt korvaus viivästysajalta korotettuna. Korvauksen korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa korvaus korotettuna ei kuitenkaan koske lakisääteistä vakuutusta harjoittavien vakuutus- tai eläkelaitosten välisiä yhteensovituksia eikä takautumisoikeuteen perustuvia suorituksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvauksen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ajalta ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona vahingon kärsinyt on esittänyt potilasvakuutusyhdistykselle vaatimuksensa sekä korvauksen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös yhdistyksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle korvauserälle korotus kuitenkin lasketaan eräpäivästä.

Milloin korvausta ei ole voitu vahingon kärsineestä johtuvasta syystä maksaa oikeassa ajassa, yhdistys ei ole velvollinen maksamaan korvausta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este yhdistyksen tieteen on lakannut. Jos korvauksen suorittaminen viivästyy lain säännöksen johdosta taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun senkaltaisen ylivoimaisen esteen vuoksi, yhdistys ei ole velvollinen maksamaan korvausta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Korvauksen korotusta, jonka määrä on pie-

Ehdotus

10 a §

Korvauksen korotus

Tämän lain mukaisen korvauksen viivästyessä Potilasvakuutuskeskuksen on maksettava viivästynyt korvaus viivästysajalta korotettuna. Korvauksen korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa korvaus korotettuna ei kuitenkaan koske lakisääteistä vakuutusta harjoittavien vakuutus- tai eläkelaitosten välisiä yhteensovituksia eikä takautumisoikeuteen perustuvia suorituksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvauksen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Sitä ei kuitenkaan lasketa kolmelta kuukaudelta sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona vahingon kärsinyt on esittänyt Potilasvakuutuskeskukselle vaatimuksensa sekä korvauksen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös keskuksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle korvauserälle korotus lasketaan kuitenkin eräpäivästä.

Jos korvausta ei ole voitu vahingon kärsineestä johtuvasta syystä maksaa oikeassa ajassa, Potilasvakuutuskeskus ei ole velvollinen maksamaan korvausta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este keskuksen tieteen on lakannut. Jos korvauksen suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen tai muun senkaltaisen ylivoimaisen esteen vuoksi, keskus ei ole velvollinen maksamaan korvausta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Korvauksen korotusta, jonka määrä on

Voimassa oleva laki

nempi kuin neljä euroa, ei ole maksettava. Mainittua euromäärää tarkistetaan vuosittain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetyn palkkaindeksiluvun mukaan. Tarkistettu euromäärä pyöristetään lähimpään kymmeneen senttiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa yhdistykselle ohjeita tämän pykälän soveltamisesta.

11 §

Potilasvahinkolautakunta

Asiantuntijaelimenä tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa korvausasioissa on valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettama potilasvahinkolautakunta. Lautakunnan tehtävänä on korvauksen hakijan, Potilasvakuutuskeskuksen, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavan tai korvauksen erottelua 9 a §:n nojalla vaativan vakuutuslaitoksen pyynnöstä antaa ratkaisusuositus korvausasiassa sekä tuomioistuimen tai asianosaisen pyynnöstä antaa lausunto tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa korvausasiassa. Lautakunnan tulee erityisesti pyrkiä potilasvahinkoja koskevan korvauskäytännön yhtenäistämiseen. Lautakunta voi tarvittaessa antaa myös yleisiä soveltamissuosituksia tämän lain mukaisissa korvausasioissa.

Potilasvahinkolautakunnan kokoonpanosta säädetään asetuksella.

Ehdotus

pienempi kuin neljä euroa, ei makseta. Mainittua euromäärää tarkistetaan vuosittain työntekijäin eläkelain (395/1961) 9 §:ssä säädetyn palkkaindeksiluvun mukaan. Tarkistettu euromäärä pyöristetään lähimpään kymmeneen senttiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa Potilasvakuutuskeskukselle ohjeita tämän pykälän soveltamisesta.

11 §

Potilasvahinkolautakunta

Potilasvahinkolautakunnan tehtävänä on korvauksen hakijan, Potilasvakuutuskeskuksen, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavan tai korvauksen erottelua 9 a §:n nojalla vaativan vakuutuslaitoksen pyynnöstä antaa ratkaisusuositus korvausasiassa sekä tuomioistuimen tai asianosaisen pyynnöstä antaa lausunto tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa korvausasiassa. Potilasvahinkolautakunta saa käsitellä korvausasian myös korvausperusteen osalta silloinkin, kun sen ratkaisusuositusta pyydetään vain korvausmääristä. Lautakunnan tulee erityisesti pyrkiä potilasvahinkoja koskevan korvauskäytännön yhtenäistämiseen. Lautakunta voi tarvittaessa antaa vakuutuksenantajille yleisiä soveltamissuosituksia tämän lain mukaisissa korvausasioissa.

Valtioneuvosto asettaa potilasvahinkolautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja nimeää yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi. Jos lautakunnan jäsen tai varajäsen eroaa tai kuolee kesken toimikauden, sosiaali- ja terveysministeriö nimeää hänen tilalleen uuden jäsenen tai varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Potilasvahinkolautakunnan kokoonpanosta ja jäsenten kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lautakunnan jäsenet ja muut lautakunnan tehtäviä hoitavat toimivat virkavastuulla. Asioita lautakunnassa käsiteltäessä noudatetaan, mitä hallintomenettelylain (598/1982) 1—13 §:ssä, kielilaisissa (148/1922) ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään. Tarkemmat säännökset lautakunnan hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

Potilasvahinkolautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset maksetaan potilasvakuutusyhdistyksen varoista Vakuutusvalvontaviraston vuosittain vahvistaman lautakunnan talousarvion perusteella siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ehdotus

Potilasvahinkolautakunta voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muiden viranomaisten luona. Lautakunnan täysistunto päättää siitä, keillä on oikeus edustaa lautakuntaa ja kirjoittaa sen nimi. Lautakunnan on ilmoitettava näiden henkilöiden nimet ja kotipaikat Vakuutusvalvontavirastolle, joka antaa pyynnöstä todistuksen siitä, kenellä on oikeus edustaa lautakuntaa ja kirjoittaa sen nimi. Lautakunnan kotipaikka on Helsinki.

Potilasvahinkolautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset maksetaan *Potilasvakuutuskeskuksen* varoista Vakuutusvalvontaviraston vuosittain vahvistaman lautakunnan talousarvion perusteella siten kuin *valtioneuvoston* asetuksella tarkemmin säädetään.

Potilasvahinkolautakunnan toimintaa valvoo Vakuutusvalvontavirasto.

Terveysturvakeskus ja lääninhallitukset ovat velvolliset antamaan potilasvahinkolautakunnalle virka-apua sen tehtävien suorittamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
